

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2018
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A1. Ο συντάκτης αναλύει τη σχέση παιδείας και εκπαίδευσης. Παρατηρεί ότι στην αρχαιότητα ο όρος παιδεία εντοπίζεται στους τραγικούς ποιητές με τη σημασία της ανάπτυξης στον Πλάτωνα ως γνωστική και ηθική διαπαιδαγώγηση ενώ μερικές φορές αποδίδει την παιδική αφέλεια και την ψυχαγωγία. Ο όρος εκπαίδευση συναντάται στον «Κρίτωνα» για να δηλώσει την έννοια της διδασχής. Θεωρεί πως οι δύο όροι δεν ταυτίζονται και εκτιμά πως απαιτείται προσεκτική εξέταση των ομοιοτήτων και των διαφορών τους. Συγκεκριμένα διευκρινίζει πως και οι δύο όροι αναφέρονται στην οργανωμένη απόκτηση γνώσεων ωστόσο διαφέρουν αφού η παιδεία είναι θεωρητική και σχετικά ανεξάρτητη διαδικασία ενώ η εκπαίδευση έχει χαρακτήρα πρακτικό και προορισμό καθορισμένο . (105 λέξεις)

B1.

α. ΛΑΘΟΣ

β. ΛΑΘΟΣ

γ. ΣΩΣΤΟ

δ. ΛΑΘΟΣ

ε. ΣΩΣΤΟ

B2. α) Στην τελευταία παράγραφο εντοπίζονται δύο τρόποι ανάπτυξης .

Ο βασικός τρόπος είναι η σύγκριση και αντίθεση αφού επισημαίνονται οι διαφορές των εννοιών παιδεία και εκπαίδευση.

Χαρακτηριστικά σημεία στην παράγραφο:

- *Η παιδεία είναι περισσότερο μέθοδος· η εκπαίδευση κυρίως πράξη.*
- *Η παιδεία είναι (πρέπει να είναι, για να μην παραβαίνει τον εαυτό της) λειτουργία λίγο πολύ ελεύθερη. [...] **Αντίθετα**, η εκπαίδευση ελέγχεται εκ προθέσεως εντεταλμένη⁴.*
- *Η παιδεία είναι (οφείλει να είναι) προαιρετική· η εκπαίδευση θεωρείται, και σωστά, υποχρεωτική.*

Δευτερεύων τρόπος ανάπτυξης είναι ο **ορισμός** αφού για τις ανάγκες της σύγκρισης και αντίθεσης παραβάλλονται η έννοια παιδεία και εκπαίδευση μέσω των χαρακτηριστικών τους.

Αντίστοιχα σημεία στην παράγραφο

Χαρακτηριστικά της παιδείας

- *Η παιδεία είναι περισσότερο μέθοδος*
Η παιδεία είναι ...λειτουργία λίγο πολύ ελεύθερη
Η παιδεία είναι ... προαιρετική

Χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης

- *η εκπαίδευση (ενν. είναι) κυρίως πράξη*
η εκπαίδευση ελέγχεται εκ προθέσεως εντεταγμένη
η εκπαίδευση θεωρείται ...υποχρεωτική

Η άσκηση ζητούσε μόνο έναν τρόπο ανάπτυξης.

β) Στην τρίτη παράγραφο οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις αποδίδουν αντίστοιχες νοηματικές σχέσεις.

Διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις	Νοηματική σχέση
Ωστόσο	αντίθεση /εναντίωση
επομένως	συμπέρασμα
προκειμένου	σκοπός
Που πάει να πει ότι	επεξήγηση
κυρίως	έμφαση

B3.

α) Συνώνυμα

- Οι αρχές της **εντοπίζονται /επισημαίνονται / βρίσκονται** στον Αισχύλο και στον Σοφοκλή.
- Η ίδια λέξη [...] σκοπίμως **συνδέεται / συσχετίζεται / ταυτίζεται** κάποτε τόσο με την *παιδιά* όσο και με την *παιδιά*.
- [...] το οποίο, όσο βλέπω στα λεξικά, **παρουσιάζεται / φανερώνεται / απαντάται** πρώτη φορά στον πλατωνικό *Κρίτωνα*.
- [...] δημιουργεί σύγχυση εις βάρος και των δύο **παραγόντων / παραμέτρων** της κρίσιμης αυτής συζυγίας.
- Από εκεί και πέρα αρχίζουν **φανερές / πρόδηλες / οφθαλμοφανείς / ορατές / ξεκάθαρες** και λανθάνουσες διαφορές [...].

β) Αντώνυμα

- **αναβαθμίζεται: υποβαθμίζεται / υποτιμάται / υποβιβάζεται**
- **μεταγενέστερη : προγενέστερη / προηγούμενη /παλαιότερη**
- **επιτρέπουν: απαγορεύουν / εμποδίζουν /αποκλείουν**
- **ιδιωτική: δημόσια / κρατική**
- **διαφορές: ομοιότητες**

B4.

α) Ρήματα παθητικής φωνής:

εναλλάσσονται, πρόκειται, ανιχνεύονται, αναβαθμίζονται, αναδεικνύεται, θεωρείται, συνάπτεται.

Η άσκηση ζητούσε να δοθούν 2 από τα παραπάνω ρήματα.

β) Η χρήση της παθητικής φωνής στη συγκεκριμένη παράγραφο καθιστά το ύφος του κειμένου αντικειμενικό και τυπικό, επίσημο, απρόσωπο και σοβαρό όπως αρμόζει σε κείμενο αυτού του τύπου.

Γ1.

Τίτλος: Η διττή αποστολή του σχολείου

Πρόλογος:

Θέμα: Εκπαίδευση και παιδεία στο σχολείο

Θέση: Είναι ανάγκη το σχολείο να ασκεί παράλληλα με την εκπαιδευτική και παιδευτική λειτουργία οπότε είναι σαφές ότι τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να συμβάλλουν με συγκεκριμένους τρόπους στην ενίσχυση του παιδευτικού ρόλου του σχολείου.

Κύριο Μέρος:

Α΄ Ζητούμενο: Το σχολείο οφείλει να ασκεί παράλληλα με την εκπαιδευτική και παιδευτική λειτουργία.

I. Λόγοι που επιβάλλουν την εκπαιδευτική, τη συστηματική και οργανωμένη λειτουργία του σχολείου

- Ανάγκες που υπάρχουν:

- ανάγκη του ανθρώπου να αποκτήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης πραγματικότητας

- σύνθετος τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας της σημερινής κοινωνίας
  - αυξημένες απαιτήσεις λόγω της αλματώδους ανάπτυξης της επιστήμης και της τεχνολογίας αλλά και των νέων δεδομένων που δημιουργούνται

-Οφέλη από την εκπαιδευτική λειτουργία του σχολείου:

- ο άνθρωπος ικανοποιεί τη φιλομάθειά του, καθίσταται εγγράμματος, αποκτά εφόδια για το υπόλοιπο του βίου του, νιώθει ασφαλής και διεκδικεί μια αξιοπρεπή θέση στην κοινωνία
- αποκτά προσόντα που τον καθιστούν ικανό να επιβιώνει με άνεση, αξιοποιεί αποτελεσματικά τις κλίσεις του

II. Λόγοι που καθιστούν αναγκαία την παιδευτική λειτουργία του σχολείου:

- ανάγκη ένταξης του ανθρώπου στην ευρύτερη κοινωνική πραγματικότητα, απόκτησης διευρυμένης και σφαιρικής αντίληψης για τον κόσμο, επαφής με ηθικά πρότυπα, με αξίες, ανάγκη εναρμόνισης με το περιβάλλον της ζωής του
- ανάγκη ανταπόκρισης του ανθρώπου στους πολλαπλούς ρόλους τους οποίους επιφυλάσσει για αυτόν η σύγχρονη κοινωνία

-Οφέλη από την παιδευτική λειτουργία του σχολείου:

- ο άνθρωπος καθίσταται ελεύθερη και αυτοδύναμη προσωπικότητα, αποκτά αξίες, αφού καλλιεργείται πνευματικά, ψυχικά και ηθικά
- η κοινωνία στηρίζει τη λειτουργία της σε ανθρώπους που αποκτούν κοινωνική και πολιτική συνείδηση, υπευθυνότητα ενώ διαπνέονται από οράματα και στόχους

Β' Ζητούμενο: Τρόποι ενίσχυσης του παιδευτικού ρόλου του σχολείου από εκπαιδευτικούς και μαθητές/μαθήτριες.

➤ **Οι εκπαιδευτικοί**

- ✓ οφείλουν να φέρουν τους μαθητές όχι μόνο σε επαφή με το μάθημα που διδάσκουν αλλά να τους προσφέρουν ευρύτερα μορφωτικά ερεθίσματα
- διοργανώνοντας πολιτιστικές εκδηλώσεις που θα έχουν σχέση με θέατρο, κινηματογράφο, μουσική, ζωγραφική κ.ά.

- σχηματίζοντας ανάλογους ομίλους πολιτιστικής δράσης στο πλαίσιο του σχολείου αλλά και σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία
- προωθώντας τη φιλαναγωνσία μέσω επισκέψεων σε εκθέσεις και φεστιβάλ βιβλίου και μέσω φιλοξενίας συγγραφέων , επιστημόνων και καλλιτεχνών στη σχολική τάξη
- καθιερώνοντας σχολικούς αθλητικούς αγώνες που θα επιστρέψουν στους μαθητές να αντιληφθούν την αξία του συναγωνισμού και της συνεργασίας
- δημιουργώντας ρητορικούς ομίλους που θα ωθήσουν τους μαθητές στην ουσιαστική μελέτη θεμελιωδών κοινωνικών ζητημάτων δημιουργώντας ρητορικούς ομίλους που θα ωθήσουν τους μαθητές στην ανάπτυξη ουσιαστικής μελέτης θεμελιωδών κοινωνικών ζητημάτων επιχειρηματολογίας με διαμόρφωση συνθηκών ποιοτικού διαλόγου
- ενισχύοντας τον ρόλο της συνεργατικής μάθησης όπως αυτή αναπτύσσεται στον χώρο των δημιουργικών εργασιών που ήδη αξιοποιούνται στο σχολείο

➤ **Οι μαθητές /μαθήτριες**

- ✓ Οφείλουν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, να διατυπώνουν προτάσεις, να συνεργάζονται με τους δασκάλους τους
- να οργανώνουν θεατρικές παραστάσεις, να συγκροτούν ομάδες ενασχόλησης με τη μουσική, τον χορό και άλλες μορφές τέχνης
- να μελετούν την επικαιρότητα (ανάγνωση εφημερίδων, περιοδικών, μελέτη ηλεκτρονικού τύπου) και να φέρνουν προς συζήτηση στην τάξη θέματα γενικού ενδιαφέροντος
- να δημιουργούν ιστοσελίδες και να τις στελεχώνουν δυναμικά με διαρκή αρθρογραφία και ανταλλαγή απόψεων
- να επικοινωνούν οργανωμένα με μαθητές άλλων σχολείων αλλά και άλλων χωρών στο πλαίσιο των τηλεδιασκέψεων
- να συμμετέχουν σε εθελοντικές δράσεις με σκοπό την κοινωνική και πολιτική ευαισθητοποίησή τους
- να συμβάλλουν ενεργά στη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων με σκοπό την ανάδειξη και την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στο πλαίσιο της σχολικής ζωής
- να ενδιαφέρονται ουσιαστικά για τον ρόλο τους στην υλοποίηση των δημιουργικών εργασιών που τους ανατίθενται.

Επίλογος

Συμπερασματικά, το σχολείο στον 21^ο αιώνα χρειάζεται να είναι ένα δημιουργικό σχολείο, ένας χώρος που θα προωθεί την ουσιαστική παιδεία και δεν θα περιορίζεται αποκλειστικά στην εκπαίδευση.

(Υπογραφή αρθρογράφου)